

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΚΦΡΑΣΗΣ-ΕΚΘΕΣΗΣ

Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2018

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο 20ός αιώνας έχει μείνει στην Ιστορία ως ο αιώνας δύο φοβερών, πολυαίματων Παγκόσμιων Πολέμων, που συνοδεύτηκαν από έναν αγωνιώδη Ψυχρό Πόλεμο, ανάμεσα σε δύο υπερδυνάμεις που καθεμιά τους ορεγόταν να κυριαρχήσει στην Οικουμένη. Ο 21ος αιώνας θα είναι τάχα ο αιώνας ενός τρίτου Παγκόσμιου Πολέμου, ανάμεσα σε μια επιτιθέμενη αόρατη υπερδύναμη και σ' έναν μεγάλο αριθμό αμυνόμενων χωρών, που η πρωτόφαντη αυτή δύναμη θέλει να τις αφανίσει, επειδή τις θεωρεί άρνηση και θανάσιμη απειλή κατά των θρησκευτικών, πολιτικών και όποιων άλλων «πιστεύω» και φιλοδοξιών της – ακόμα και της επιβίωσής της;

Τις ειδοποιούς διαφορές αυτού του ιδιότυπου πολέμου με όλους τους προηγούμενους, τους λεγόμενους «κλασικούς», τις ξέρει ο καθένας: Όχι πια πόλεμος κρατών κατά κρατών, στρατών κατά στρατών, όχι μάχες εκ παρατάξεως, όχι καν βομβαρδισμοί στρατιωτικών στόχων ή και πόλεων. Μόνο εκρηκτικές επιθέσεις κατά «συμβολικών» κτηρίων ή πολυσύχναστων αστικών χώρων, από μια χούφτα άγνωστους φανατικούς που σκοτώνουν αγνώστους και σκοτώνονται μαζί τους. Την ακόμα πιο τραγική διαφορά αποτελεί το ότι θύματα αυτού του πολέμου δεν είναι ένοπλοι αντίπαλοι, αλλά – στη συντριπτική πλειοψηφία τους – άοπλοι, άμαχοι, ανυπεράσπιστοι, περαστικοί, που καμιά δεν έχουν σχέση με τις «εχθρικές» κυβερνήσεις κι εξουσίες, με τα «κέντρα αποφάσεων», που τόσο τα μισούν οι βομβιστές, επειδή τα θεωρούν υπαίτια της δικής τους δυστυχίας. Μια ακόμα διαφορά: ο πόλεμος αυτός δεν είναι σύγκρουση ισχυρών κατά ισχυρών (ή περίπου) αλλά πόλεμος φτωχών (της Ανατολής) κατά πλουσίων (της Δύσης) και των συμμάχων ή συμπαραστατών τους. Η ευμάρεια, ο όλβος*, η χλιδή των «δυνατών» - που παράγονται, κατά ένα μεγάλο μέρος, από την υποταγή και την εκμετάλλευση των ενδεών χωρών – θεωρούνται, για τις τελευταίες, «ύβρη» και πρόκληση κατά των αδυνάμων, και επιχείρημα μέγα για τους ηγέτες τους, πουμανιάζουν να καταλύσουν αυτή την υπεροχή και τους υπερέχοντες.

Αλλά εδώ **ενεδρεύει** και η **ουτοπία** τους: Όσα πλήγματα κι αν καταφέρουν στους «πλουσιόσαυρους», όσα δημόσια ή μη οικοδομήματα κι αν ανατινάξουν, όσες χιλιάδες πολίτες κι αν σφαγιάσουν, είναι αδύνατο να τους φτωχύνουν απ' τ' **αρίφνητα** αγαθά τους, ν' αποδυναμώσουν την ανεξάντλητη αρματωσιά τους, να τους επιβάλουν την

πίστη τους και την εξουσία τους. Ακόμα κι αν κατόρθωναν να εξοντώσουν τους νυν ηγέτες τους, - πολιτικούς, οικονομικούς κλπ - τη θέση τους θα έπαιρναν αμέσως άλλοι, ακόμα πιο ασυμβίβαστοι, ακόμα πιο συνασπισμένοι, ακόμα πιο **ανελέητοι** σε «μέτρα ασφαλείας», αφού θα είχαν πια την πάγκοινη συγκατάθεση των πολιτών τους να αμυνθούν κατά των μαζο-δολοφόνων και να εξαφανίσουν από προσώπου Γης τους υπονομευτές της ευπορίας και της «τάξης» του Πρώτου και του Νέου Κόσμου. Συνεπώς, θα θυσιάζονται όλο και πιο πολύ αμέτοχοι κι απ' τα δύο «στρατόπεδα», ενώ θα μένουν σώοι, ανέπαφοι και «δικαιωμένοι» οι ένθεν κακείθεν μεγαλομέτοχοι στρατοπεδάρχες και στρατηλάτες, που κινούν τους πολέμους και ψωμίζονται** απ' αυτούς.

Ουτοπική, όμως, αποδείχεται και η πανστρατιά κατά των τρομοκρατών. Επειδή η «σταυροφορία» της αποτελεί πόλεμο πασίγνωστων κατά αγνώστων, που οι πρώτοι είναι **ανήμποροι** να τους αντιμετωπίσουν, μια και δεν ξέρουν ποιοι, πού, πώς, πότε οι δεύτεροι θα χτυπήσουν. [...] Απ' τη μια, τ' αμέτρητα στρατά και τα τέλεια όπλα των δυνατών, αλλά και η τέλεια άγνοιά τους για τον χρόνο, τον τόπο και τα μέσα της επίθεσης - απ' την άλλη, μερικοί αυτόχειρες και κάμποσοι τόνοι εκρηκτικών, αλλά και η τέλεια γνώση των σκοπών και των στόχων τους. «Το παλαιό δίκαιο του ισχυροτέρου» ανατρέπεται: οι εξ ορισμού «επιφανείς» πανίσχυροι μένουν ανίσχυροι μπρος στους εξ ορισμού ανίσχυρους, επειδή ετούτοι διαθέτουν την ασύλληπτη ισχύ της αφάνειας και του αιφνιδιασμού. Κι ακόμα, επειδή οι πρώτοι κατέχονται από έρωτα ζωής - έστω και εις βάρος των άλλων - ενώ οι δεύτεροι, από λατρεία θανάτου των άλλων και του εαυτού τους. Για τούτους, το ανέφικτο «ευ ζην» έχει αντικατασταθεί με το (κατά την πίστη τους) «ευ θνήσκειν», το εφικτότατο.

Και δεν βλέπουν (δηλαδή δεν θέλουν να βλέπουν), τόσο οι επιτιθέμενοι αόρατοι όσο και οι αμυνόμενοι ορατότατοι, πως ο καθένας τους παίζει το παιχνίδι του άλλου; Όσο περισσότερο αχόρταγοι δείχνονται οι κάθε «κράτορες» και «άρχες», τόσο πιο αιμοδιψείς θα γίνονται οι βομβοκράτες... Κύκλος φαυλότατος... αδιέξοδο **ζοφερό**... πόλεμος χωρίς νικητές και χωρίς τέλος, αφού οι φονταμενταλιστές δεν μπορούν να κατατροπώσουν ή έστω να **λυγίσουν** τους «άπιστους», και οι «άπιστοι» δεν μπορούν να κοιμηθούν για τον φόβο των «πιστών». Τέτοιος προμηνύεται ο αιώνας μας; Αιώνας απίθανης **προόδου** που μεταλλάζει σε αιώνα απύθμενου τρόμου;

ΤΟ ΒΗΜΑ, 30/11/2003, Μάριος Πλωρίτης

***όλβος:** ευτυχία, ευδαιμονία

**** ψωμίζονται:** εξοικονομούν ό,τι είναι απαραίτητο για την επιβίωσή τους

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 110-130 λέξεις.

(Μονάδες 25)

ΘΕΜΑ Β

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

α. Κατά τον συγγραφέα είναι ουτοπική η προσπάθεια των τρομοκρατών να πλήξουν καίρια τους «ισχυρούς» του πλανήτη γιατί δεν έχουν τα κατάλληλα μέσα και οπλικά συστήματα.

β. Ο συγγραφέας θεωρεί ότι μόνο αν οι τρομοκράτες εξοντώσουν τους νυν ηγέτες των «ισχυρών» έχουν ελπίδες να επιτύχουν το σκοπό τους.

γ. Κατά τον συγγραφέα η ευμάρεια και ο πλούτος των ισχυρών πηγάζει από την εκμετάλλευση των αδυνάτων.

δ. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι ο έρωτας για τη ζωή που διαπνέει τους ισχυρούς είναι το μεγαλύτερο όπλο τους ενάντια στους τρομοκράτες.

ε. Σύμφωνα με το συγγραφέα ο πόλεμος της τρομοκρατίας δεν είναι πόλεμος μεταξύ ισχυρών και αδυνάτων αλλά μια σύγκρουση πολιτισμών.

(Μονάδες 10)

B2. α) Ποια συλλογιστική πορεία ακολούθησε ο συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο;

(Μονάδες 2)

β) Να εντοπίσετε έναν από τους τρόπους ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με αναφορές σε σχετικά χωρία.

(Μονάδες 2)

γ) Τι επιδιώκει ο συγγραφέας με τη χρήση των ερωτήσεων στην ίδια παράγραφο;

(Μονάδες 3)

- B3. α)** Να αντικαταστήσετε τις διαρθρωτικές λέξεις - φράσεις με άλλες (λέξεις - φράσεις) που να διατηρούν τη συνοχή του κειμένου: **συνεπώς** (3^η παράγραφος), **απ' τη μια, απ' την άλλη** (4^η παράγραφος).
(Μονάδες 3)
- β)** Να γράψετε ένα **συνώνυμο** για κάθε μια από τις λέξεις: **ενεδρεύει, ουτοπία, αρίφνητα, λυγίσουν**.
(Μονάδες 4)
- γ)** Να γράψετε ένα **αντώνυμο** για κάθε μια από τις λέξεις: **ανελέητοι, ανήμποροι, ζοφερό, προόδου**.
(Μονάδες 4)
- B4.** Να αναφέρετε δύο αποδεικτικά μέσα που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην τρίτη παράγραφο («Αλλά εδώ ενεδρεύει... και ψωμίζονται απ' αυτούς.»). Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο.
(Μονάδες 2)
- B5. α)** «Η ευμάρεια, ο όλβος, η χλιδή των «δυνατών» - που παράγονται, κατά ένα μεγάλο μέρος, από την υποταγή και την εκμετάλλευση των ενδεών χωρών - θεωρούνται, για τις τελευταίες, «ύβρη» και πρόκληση κατά των αδυνάμων.»
Να μετατρέψετε τη σύνταξη από παθητική σε ενεργητική.
(Μονάδες 3)
- β)** Τι επιδιώκει ο συγγραφέας με τη χρήση της παθητικής σύνταξης;
(Μονάδες 2)

ΘΕΜΑ Γ

- Γ.** Με αφορμή τα συχνά κρούσματα φανατικής βίας που προκαλούνται σε διάφορες περιοχές του πλανήτη, αναλαμβάνετε να εκφωνήσετε ομιλία (500-600 λέξεις) στο σχολείο σας με θέμα «Η τρομοκρατία και ο φανατισμός στη ζωή μας». Σε αυτήν θα επισημάνετε τις επιπτώσεις της τρομοκρατίας και του φανατισμού στη ζωή μας και, εστιάζοντας στο φανατισμό, θα προτείνετε τρόπους με τους οποίους το σχολείο θα απομακρύνει τους νέους από αυτόν.
(Μονάδες 40)